

HECE TASLARI

aylık Őir dergisi

75.on5mayıs2021

hece taşları

aylık şiir dergisi

yayın yönetmeni

tayyib atmaca

son okuma

metin özarslan

kapak fotoğrafı

yasin mortaş

muhabbet yeri

haydarbey mh. 32077. sokak
armada/2 d blok nu: 6
onikişubat / kahramanmaraş

0535 391 92 50

www.hecetaslari.com
hecetaslaridergisi@gmail.com

75. sayı 15 Mayıs 2021

issn 2149-4509. (e-dergi)

BU SAYIDA

- Mehmet Fatih Köksal / Amasya Gazeli
- Tuncer Gülensoy / Kırım'a
- Hüseyin Emin Öztürk / Halep Gazeli
- Âşık Cemâl Divanî / Milli Marşımız
- Erhan Çapraz / Çanakkale
- Metin Mert / Kar
- Lütfi Şehsuvaroğlu / Gazel
- Yasin Şen / Kafile
- Murat Cengiz / Bir İslî Lambaya
Döndü Yüreğim
- Üner Dilek / Cancağızım
- Recep Şen / Taptuk Öğrencisi
- Mustafa Erhan Ak /
Serbest Şiirde İç Kafiye/2
Arif Nihat Asya'nın Naat'ı
- İsmail Bingöl / Annem - Bulamadım
- Fâik Kumru / Göç Mevsimi
- Tayyib Atmaca/ Dokunan Şiirler/22
- Mehmet Durmaz / Yaşamadan
Doldu Yaşım

● Mehmet Fatih Köksal

Amasya Gazeli

-Ahmed Remzi Dede'nin Amasya Medhiyesi'ne nazire-

Şu Amasya şehrinin her bir yanı rü'yâ gibi
Bu şehir bir başka âlem diyemem dünyâ gibi

Kal'adan bak başkadır başka Çakallar'dan şehir
Seyrine doymak ne mümkün Pirlir'in hülyâ gibi

Dolaşır mâ-âile şen şakrak Amasya bütün
Yeşilirmek boylu boyunca uzar deryâ gibi

Han hamam kervansaray câmi mekâbir her taraf
Bir berâtta on asır tecdîd olan tuğrâ gibi

Evliyâ şehzâdegân Ferhâd u Şîrîn ondadır
Hangi bir vasfın diyeyim toprağı kimyâ gibi

Nice bir âlim müderris şâir ü hattâtı var
İlme mesken şi're melce' san'ata süknâ gibi

Yâ İlâhel'-âlemîn bizden hatâ senden atâ
Çok mudur dersem bu şehre cennet-i a'lâ gibi

fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilatün fâ'ilün

Kırım'a

Ak-Kula kanatlandı,
Uçtuk yeşil Kırım'a.
O güzel Kırım Türkü,
Uğramıştı kırıma.

On sekiz Mayıs kırk dörtte,
Yurtlarından olmuşlar.
Kara vagon içinde,
Yollara koyulmuşlar.

Katar katar vagonlar,
Hayvan pisliği dolu.
İçerisi kapkara,
Görmüyorlardı yolu.

Genciyle yaşlısıyla,
Anası, ebesiyle,
Sürülmüşler Asya'ya,
Dedesi, ebesiyle.

Yarısı yolda ölmüş,
Mezarları bile yok.
Kurda kuşa yem olmuş,
Sayıları öyle çok.

Komünizm zulümüyle
Eğilmişti başları.
Ölüyordu gün be gün,
Yiğit ile yaşları.

Ural'a Fergana'ya,
Yad ellere sürmüşler.
Ocakları hep sönmüş,
Bun dünyaya küsmüşler.

Günlerden bir gün olmuş,
Gelmiş bir Cemiloğlu.
Istraplar içinde,
Toplamış sağı solu.

Gençliğini zindanda,
Sibirya'da geçirmiş.
Stalin uşakları,
Ona zehir içirmiş.

Vurmuşlar yumrukları,
Hep dişleri dökülmüş.
Sırma gibi saçları,
Üzüntüden dökülmüş.

Nice zahmetler çekip,
Dönmüşler "Ana Yurd"a.
Dillerini unutmuyup,
Yem olmamış kuş kurda.

Yolumuzun üstünde,
Bahçesaray var idi.
Artık Kırım Türkü'ne,
Han Sarayı yar idi.

Han Sarayı içinde,
Nice Giray yatardı.
Mezar taşları kırık,
Mahzun mahzun bakardı.

"Bahçesaray Çeşmesi",
Artık su akılmıyordu.
Ulu Çınarlar ölmüş,
Semaya bakılmıyordu.

"Cufutkale" içinde,
Tımarhane açılmış.
Zincirli Rus delisi,
Ortalığa saçılmış.

Akmescit'te söğütler,
Salgır'a eğilmişler.
Yaprakları dökülmüş,
Sanki yasa girmişler.

Yosun tutmuştu şimdi,
Bu suyun ak taşları.
Hazin hazin ötüyor,
Söğütlerde kuşları.

Yalta'nın kıyısında,
Yaşlı idi kayıklar.
Başın sahile vurup,
Geçmiş günü sayıklar.

Hüzünle düşüyordu,
Uçgan Su'yun suları.
Kısraklar koşmuyordu,
Gerilmişti yuları.

Sinan'ın câmisinde,
Ezanlar okunmamış.
Nâzik eller kırılmış,
Kilimler dokunmamış.

Gözümden yaşlar aktı,
Üzüldüm "apakay"a.
Yüzüm sürdüm eline,
Yürek verdim "akay"a.

Tanrı sizinle olsun,
Cennet yapın Kırım'ı.
Kulağına eğilip,
Açtım ona sırrımı.

Ak-Kula da üzüldü,
Gizli gizli ağladı.
Sessizce kişneyerek,
Yüreğimi dağladı

(Kırgızistan-Bişkek, 14 Nisan 2000)

● Hüseyin Emin Öztürk

Halep Gazeli

Resulün ashabından, armağan oldu Halep
Tarihin akışında şeref, şan oldu Halep.

Kumaşlar satılırdı serin bedestenlerde,
Sokakları bir zaman, gülistan oldu Halep.

Dişlerini geçirdi, vücuduna sırtlanlar,
Şimdi, yetim ve mahzun, perişan oldu Halep.

Dolaşır akbabalar, şehrin semalarında,
Çakallar ayağında, bak talan oldu Halep.

Barut kokusu gelir, tarihi çarşılardan,
Yıkıldı haneleri, toz duman oldu Halep.

Ağıt yaktı analar, çocukların ardından,
Toprağına yiğitler, hep kurban oldu Halep.

Yoğruldu acılarla, müslümanların yurdu,
Ümmetin yüreğinde, bir figan oldu Halep.

Yuva yaptı baykuşlar, yıkık miranelere,
Aydınlık girmeyeli, kaç zaman oldu Halep.

Antep'in Kalesi'nden, kanatlandı kartallar,
Sevinç çığlıklarıyla, şaduman oldu Halep.

Burada cenk edenler, Selim Han'ın ordusu,
Bir ağustos ayında Çaldıran oldu Halep.

Serildi bir bir yere, batılın kuleleri.
Cesurca Hakkı tutup kaldıran oldu Halep.

Rüyasını görmüşüm, albayraklı zaferin,
Ehli küfrün üstüne, küheylan oldu Halep.

● Âşık Cemâl Divanî

Millî Marşımız

Korkma sönmez diye başlarız söze
Efedir dadaştır millî marşımız
İstiklâl marşını sorsalar bize
Destanlardan baştır millî marşımız

Çatma dediğinde ecdat cengidir
Cephede askerın top tûfengidir
Denizde ki suyu mavi rengidir
Karada dağ, taştır millî marşımız

Hür burcunda minarede alemdir
Gurbetten sılaya giden selamdır
Barış masasında mühür kalemdir
Cephede savaştır millî marşımız

Garbın afakında silinmez satır
Makberde şehittir türbede yatır
Vatan toprağını hep aydınlatır
Semada güneştir millî marşımız

Arkadaş bu yolda almalıyız hız
Uğrunda kaç yiğit yatar sargısız
Bayrağım üstünde hilâlde yıldız
Yiğide kardaştır millî marşımız

Bastığın toprakta hürmet Kurana
Yol gösterir kızıl elma sorana
Türklerin muradı ermek Turan'a
Yolcuya yoldaştır millî Marşımız

Can feda edilir cennet vatana
Bu uğurda cihan belense kana
Rütbedir payedir tüm kahramana
Kartal başlı kuştur millî marşımız

Ruhum derinlerde duyar sesini
Okur Şahadet'in alfabetesini
Açar gönüllerin penceresini
Isitan ataştır millî marşımız

O zaman vecd ile yazanlar söyler
Şairler anlatır Ozanlar söyler
Sonsuza dek susmaz Ezanlar söyler
Tarihe nakkaş tır millî marşımız

Dalgalansın çünkü yüzü de aktır
Cemâl Divanî'ye şanlı bayraktır
Orduların koruduğu sancaktır
Huduttaki taştır millî marşımız

● Erhan apraz / Fakîr

anakkale...

“Çanakkale içinde aynalı arşı”
Vursun davulları dinlesin karşı
Şehit alayları inletir arşı
Kınalı kuzular iim sızılar

Mart ayı dert ayı demişler bize
Bu ayda getirdik düşmanı dize
Zafer muştusudur şehitten size
Kınalı kuzular iim sızılar

Yanar yüreciğim acım derinde
Koyun kuzu herkes yerli yerinde
Bir fırtına eser şimdi serinde
Kınalı kuzular iim sızılar

Hakk'ın emri ile gökler bulanır
Şehit kanlarıyla toprak sulanır
Genç fidanlar bulut bulut ulanır
Kınalı kuzular iim sızılar

Fakîr yurdum atamızdan yadigâr
Hak yolunda nebi sana yâr-i gâr
Yüreğimi hep yaksa da ol nigâr
Kınalı kuzular iim sızılar

● Metin Mert

Kar

Sıla bellemişsin belli ki sen de
İzne gelir gibi gelip gidersin
Sanki eğleşirsin bir soğuk handa
İki gün üç gece kalıp gidersin

Yükseklerde durup kışla tutardın
Uluyan soluğun düşerdi boza
Haziran sonuna değin yataydın
Ancak çözüldü buzun temmuza

Masaldan geceler yaşadık hani
Yıldızlarla süslü göğümüz vardı
Ne hava raporu ne de bülteni
Kaygılardan uzak karlar yağardı

Sen çocukluğumun beyaz ülkesi
Sen kara kış değil kara sevdaydın
Tenimin ayazdan esmer gölgesi
Sen avuçlarımdan ne zaman kaydın

● Lütfi Şehsuvaroğlu

Gazel

Gönlüm çâr-ı gâhına şevk ile tekrar yaslanır
Aşkın her rüzgârına şevk ile tekrar yaslanır

Karlar geçit vermese, nâhak kentler görmese
Munzur dağın bağrına şevk ile tekrar yaslanır

Leylâ görür gözleri, çölde vahâdır sözleri
Mecnûn olup zârına şevk ile tekrar yaslanır

Ömrümce hiç durmadan etse felek berdûş beni
Bir bûsenin râmına şevk ile tekrar yaslanır

Gül zulmünün farkına dünyada varmaz Şehsuvar
Bülbül gülün hârına şevk ile tekrar yaslanır

müstef 'ilün / müfte 'ilün/ fe'ilâtün/ fâ'ilün

● Yasin Şen

Bu kabile erenlerin
Görüldüğü yere gider
Vahdet bağından güllerin
Derildiği yere gider

Bu yolculuk Kaf'tan Kaf'a
Yollar dolu pek çok cefâ
Meclislerde zevk ü sefâ
Sürüldüğü yere gider

Ötesine bu yerlerin
Yakınına o erlerin
Mâzideki defterlerin
Dürüldüğü yere gider

Takmış sanki kanatların
Berk eyleyip pusatların
Şahbaz şahbaz o atların
Yorulduğu yere gider

Yanık yanık benizlerin
Peşindeyiz o izlerin
Akan sular denizlerin
Durulduğu yere gider

Uzanırız birçok yâda
Bürünürüz addan ada
Arzulanan bir maksada
Varıldığı yere gider

Yürüdük yolda bir zaman
Gördük her yer feryat figan
Elbette âlemde insan
Çağrıldığı yere gider

Durmaz artık bu kâfile
Herkes bizle yürür bile
Bu mânânın sevdâ ile
Yoğrulduğu yere gider

Üzerinden nehirlerin
Geçip gurbet kahırların
Gönül denen şehirlerin
Kurulduğu yere gider

Kabile

Düşüp peşine cevâbın
Erdik özüne sevâbın
Nefislere bir hesâbın
Sorulduğu yere gider

Yakın olur yürüdükçe
Gönlü sevinç bürüdükçe
Sevinçlerin büyüdükçe
Örüldüğü yere gider

O güzelce vakitlerin
Erilecek ümitlerin
Güzellere yiğitlerin
Vurulduğu yere gider

Denizlerden karalardan
Uzar gider ovalardan
Yiğitlerin obalardan
Dağıldığı yere gider

Uzak yakın zamanların
Vatan olan mekânların
Bereketli harmanların
Savrulduğu yere gider

Koşup burda muhabbete
Kalpte büyüyen hasrete
Ezelîden bir vuslata
Erildiği yere gider

Harı dinmez aşk közünün
Bir nuru vardır yüzünün
Sohbetlerde er sözünün
Duyulduğu yere gider

Bahçesinde bülbüllerin
Her dem taze o güllerin
Aşka susuz gönüllerin
Dirildiği yere gider

● Murat Cengiz

İsli Bir Lambaya Döndü Yüreğim

bu yağmuru sen bıraktın gözüme
fırtına, kümülüs senden emanet
hiçbir firkat işlemezdi özüme
yalvarayım bana biraz aman et

döneceğin yolda gözlerim kaldı
lal oldu da dilim, sözlerim kaldı

biliyorsun yağmurun arkası kar
donacak inciler yanaklarımda
sana söylenecek bir çift sözüm var
başka neyim var ki sunaklarımda

âşikârsın , benim gizlerim kaldı
fotoğrafımızda izlerim kaldı

hasret geldi , kapımıza dayandı
aramızda uzun, uzak yol bitmez
bu hasreti suya attım su yandı
nasıl iştir sarar sarar sol bitmez

yağmur dindi artık denizim kaldı
isli bir lambada bu sözüm kaldı

● Üner Dilek

Cancağızım

Çocuk varsay tut elimden bırakma
Sahipsiz el tutunacak el arar
Cancağızım al gönlünün içine
Bülbül olan gülistanda gül arar

Aşktan olsun sohbetimiz sözümüz
Her ne ise kaderimiz yazımız
Olsun bari bir sevdalık izimiz
Yüce Mevla aşk ehlinden kul arar

Çile zevktir aşkanın halinde
Deruni meczupluk sır ahvalinde
Matlub neyse aşığın hayalinde
Yanmak için Kerem vari yol arar

Cancağızım uzak durma yakın gel
Dikkat eyle fenalıktan sakın gel
Temaşa et gönüllere dokun gel
Gel diyenler Mevlana'dan dil arar

Bir defalık gülistana gelmeyen
Andelipin gözyaşını silmeyen
Nağme nedir usül nedir bilmeyen
Düzen bozuk bağlamada tel arar

● Recep Şen

Tapduk Öğrencisi

Gam yurdu bu dünyanın ıssız yabancısıyız
Bizim Yunus demişler yolun kervancısıyız

Erenler dergâhında öğrendik bu sanatı
Gönül kumaşı diken sevgi kaftancısıyız

Mestü hayran olmuşuz ezeldeki şarkıyla
Biz vahdet denizinin hakikat incisiyiz

Yaraları sararız insanı ayırmadan
Dertli sinelerdeki yaranın sancısıyız

Mevla'nın kullarına hizmet ederiz daim
Gül kokulu çarşının cömert dükkâncısıyız

Helal rızık peşinde kimseye yük olmayız
Hem eker hem biçeriz nasip harmancısıyız

Dikenleri toplarız yol açarız dostlara
Onlar yürüsün diye yolun sonuncusuyuz

Aşarız dağı taşı mamur olsun tek vatan
Muhabbet ordusunun eri akıncısıyız

Paylaşırız ocakta pişen helal ekmeği
Yoksullar sokağının cömert fırıncısıyız

Kirlerden arınırız gönüller yıkandıkça
Erenler hamamının biz de külhancısıyız

Söyledik sözümüzü biz de göçtük dünyadan
Hakikat gemisinin usta dümencisiyiz

Seyreyleriz âlemi gönül denen aynadan
Tapduk derler o erin oğlu öğrencisiyiz

Serbest Şiirde İç Kafiye/2 Arif Nihat Asya'nın Naat'ı

İslamiyet'in kabulü ile birlikte değişen sosyal ve kültürel yaşantımızın yanı sıra edebiyat ve sanat hayatımızda da gözle görülür bir değişim yaşanmış ve bu değişime paralel olarak da edebi eserlerde dinî temalar sıklıkla ele alınır olmuştur. Bu temalar içerisinde özellikle Hz. Peygamber'e ayrı bir yer verilmiş, şairler tarafından Peygamber Efendimiz'e olan sevgi ve hürmet; zaman zaman "mevlit, siyer, hilye, naat, miraçname" gibi çeşitli türler vasıtasıyla dile getirilmiştir. Adını zikrettiğimiz türler içerisinde en çok tercih edilenlerden biri ise gerek Arap gerek Fars gerekse Türk edebiyatında günümüze kadar sayısız örneği verilen naat türüdür. Peygamberimizi övmek ve ona olan sevgiyi dile getirmek maksadıyla kaleme alınan, özellikle Divan edebiyatında yazımı bir gelenek haline gelmiş olan naat türü, Fuzulî'den Şeyh Galib'e, Şeyh Galib'den Ziya Paşa'ya, Ziya Paşadan Recaizade Mahmut Ekrem'e, Recaizade Mahmut Ekrem'den Yahya Kemal'e, Yahya Kemal'den Sezai Karakoç'a kadar birçok şairin kaleminde değişik şekillerde de olsa varlığını günümüze kadar devam ettirmiştir.

Modern şiir geleneği içerisinde naat türünü hem içerik hem de biçim yönünden gelenekten ayrı bir forma dönüştüren ve bu formu serbest şiir anlayışıyla harmanlayıp farklı bir naat türü vücuda getiren şairlerden biri de edebiyatımızda "Bayrak Şairi" olarak tanınan Arif Nihat Asya'dır. İslam'a ve Peygamber Efendimize olan derin sevgi ve bağlılığı "Naat" adını verdiği şiiriyle anlatan şair, gelenekten farklı olarak yazdığı bu şiirle Cumhuriyet Dönemi şairleri içerisinde, bu türün en seçkin ve oldukça güzel bir örneğini vermiştir. Şiirin, geniş bir okuyucu kitlesine sahip oluşu ve özellikle çok başarılı bulunmasındaki başat faktör ise kanaatimizce şiirin içerdiği duyguların Arif Nihat Asya tarafından samimi bir üslupla dile getirilmiş olmasıdır. Söz konusu şiirin biçimsel özelliklerine -iç kafiyelerine- değinmeden önce Asya'nın hayatına da bir parantez açmak yerinde olacaktır. Zira Arif Nihat Asya, bir sanatçı anlatılırken o kişinin yalnızca sanatından bahsedilmesine, basmakalıp ifadelerle yediden yetmişe herkesin bildiği ve salt sanat yaşamının tekrar edildiği anma törenlerine pek sıcak bakmaz. Diyarbakır'da Ziya Gökalp'in

kardeşi tarafından Gökalp'i anma törenine davet edildiğinde, törene katılmayı da bu anlayışının bir tezahürüdür. O sanatçıların sanat yaşamından hariç insanî yönlerinin, alışkanlıklarının, günlük hayattaki yaşayışının, varsa sıra dışı özelliklerinin de okuyuculara anlatılması taraftarıdır. Mademki sözü Asya'nın bu düşüncesinden açtık, o halde şairin istediği gibi biraz kişilik özelliklerinden bahsetmekle söze devam edelim.

Kaynakların özü sözü bir, mütevazı, eli açık, inandığı değerlere sıkı sıkıya bağlı, doğru bildiğini söylemekten çekinmeyen, hazırcevap, vatan, millet, bayrak, hürriyet sevdalısı, zeki ve bir o kadar da gönlü geniş biri olduğu noktasında hemfikir olduğunu söylemek yanlış olmaz. Asya'nın hayatıyla ilgili birçok farklı çalışma mevcuttur fakat bunların içerisinde birincil kaynaklardan biri şairin yirmi yıla yakın bir müddet yanında yöresinde bulunan, son nefesine kadar ona yarenlik eden ve şaire dair tanık olduğu ne varsa -*insani yönü, alışkanlıkları, günlük yaşayışı, çevresi ve çevreyle ilişkileri, hayata bakışı, düşünce ufku*- "Arif Nihat Asya İhtişamı"¹ adlı eserinde bir araya getiren Yavuz Bülent Bakiler'dir. Aynı zamanda kendisi de şair olan Bakiler, sözünü ettiğimiz kitabında onun her şeyde bir hikmet arayan yapısından dolayı tesadüflere asla inanmayan biri olduğuna, tespih merakından ötürü evinde yüzlerce tespih bulundurduğuna ve neredeyse bir maaşına yakın bir fiyata tespih satın aldığına, Mevlevi oluşundan dolayı kullandığı eşyalara bile hürmet gösterip onları öperek kullandığına, maaş aldığından içerisinde kendisine yetecek kadarını aldıktan sonra geri kalan parayı masanın üzerine bırakıp arkadaşlarına "Kimin ne kadar ihtiyacı varsa hiç çekinmeden alabilir" dediğine, tam bir kahve tiryakisi olduğuna ve Ankara'dan başka bir şehre gidiyorsa eğer, mola yerlerinde kahve bulamama endişesiyle çantasında muhakkak bir ispirto ocağı, cezve ve fincan bulundurduğuna, gecenin bir yarısında kendisine saldıracak olan iri bir sokak köpeğinden, dizleri üzerine çöküp kızgın bir köpek taklidi yaparak kurtulduğuna, konuşma yapacağı salonda eğer bayrak bulunmazsa çok öfkelenip asla

¹ Yavuz Bülent Bakiler, *Arif Nihat Asya İhtişamı*. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010

kürsüye çıkmadığına değinir. Söz konusu eserde şairin hayatına ilişkin bu ve bunun gibi birçok ayrıntıyı bulmak mümkündür.

Arif Nihat Asya'nın sanat hayatına baktığımızda ise onun şiir yazma merakı çocukluk yıllarında, sokak sokak gezen destancılardan dinlediği şiirlerle başlar. Ciddi manada şiir yazmaya ve edebiyat dergilerinde boy göstermeye başladığı yıllar ise gençlik çağlarıdır fakat Arif Nihat Asya'nın henüz yedi günlükken babasını kaybetmesi, dört yaşlarındayken mecburi olarak annesinden ayrılışı, yatılı okullarda geçen yalnız ve hüznü zamanları, gençlik yıllarında tanık olduğu Balkan Harbi ve I.Dünya Savaşı'nın ülkeyi içerisine sürüklediği buhran Arif Nihat'ı da derinden etkiler ve bütün bunlar şairin ilk yıllarda sanatını besleyen en temel ilham kaynakları haline dönüşür. Savaş yıllarında özellikle ülkenin içinde bulunduğu ortam şairin vatan, millet, bayrak, hürriyet gibi temalara yönelmesinde oldukça etkileyici olur. İleriki yıllarda şair, özellikle eserlerinde İslam inancını milli değerlerimizle bütünleştirip genç nesillere bir tarih şuuru kazandırmak için büyük bir çaba sarf eder. Gerek hece şiiri gerekse divan şiiri geleneğine oldukça hakim olduğu bilinen Arif Nihat Asya, modern şiir geleneğine uygun şiirlerinin yanında eski şiir geleneğinin izlerini de sürdürür. Bunun en dikkat çekici örneği de ebced hesabıyla tarih düşürmesi ve Divan edebiyatı nazım şekillerinden biri olan rubai türünde *-hatta Rubaiyyat-ı Ârif adıyla bir eser de vücuda getirmişti-* yazmasıdır. Eserlerini kaleme alırken sade bir üslubu tercih eden Arif Nihat Asya'nın şiirlerinde vatan ve millet konularından sonra en çok işlediği diğer konu din ve tasavvuttur. Bu konuların şairde belirgin bir şekilde ön plana çıkmasındaki en önemli husus ise çocukluk yıllarında yetiştiği ortamın tasavvufa olan yakınlığı ve kendisinin de çile doldurmuş bir Mevlevi oluşudur. Kısaca söylemek gerekirse onda din ve tasavvuf, yalnızca şiirlerinin mısraları arasında değil aynı zamanda hayatının da merkezindedir. Bunu şimdi inceleyecek olduğumuz Naat şiirinde de belirgin olarak görmek mümkündür.

Öncelikle belirtmek gerekir ki Arif Nihat Asya'nın söz konusu bu şiiri; geleneksel naat formundan ayrı, farklı mısra kümeleriyle şekillenmiş, her biri kendi içerisinde ayrı bir kompozisyonu barındıran ve *"Konsun yine pervazlara / Güvercinler; / "Hu hu"lara karışsın / Aminler.. / Mübarek akşamdır; / Gelin ey Fatihalar, Yasin'ler!"* ifadelerinin mısra kümelerini birbirinden ayırdığını düşündüğümüz,

toplam dört bölüm ve 201 mısradan oluşan serbest bir şiirdir. Şiirde biçimsel manada dikkati çeken ilk nokta, şiirin oldukça uzun gibi görünmesine karşın anlamı bir alt mısradan tamamlanan anjambmanlı kısa mısralardan oluşması ve sıradan bir okurun dahi çok rahatlıkla anlayabileceği bir sadelikte olmasıdır. Şiire; Hz. Peygamber'in gösteriştenden uzak, sade bir yaşam sürdüğünün ifadesi olan *"Seccaden kumlardı..."* şeklinde bir mısrayla başlayan ve devamında Asr-ı Saadet'teki manevi iklimi olan özlemi dile getiren Asya, şiirin bütününde ana kafiye belirlememiş olup genelde geçmiş zamanı çağrıştırmaya için, bilinen geçmiş zaman "-dı" ekini ve "-lar" çoğul ekini redif olarak tercih etmiş, bu rediflerle de sıklıkla örtüşen iç kafiyelere yer vermiştir.

Seccaden kumlardı...²

Devirlerden, diyarlardan

Gelip göklerde buluşan

Ezanların vardı.

Mescit mümin, minber mümin..

Taşardı kubbelerden Tekbir,

Dolardı kubbelere "amin"!

Ve mübarek geceler, dualarımız,

Geri gelmeyen dualardı.

Geceler ki pırıl pırıl,

Kandillerin yanardı!

Kapına gelenler ya MUHAMMED,

- Uzaktan, yakından -

Mümin döndüler kapından!

Besmele, ekmeğimizin bereketiydi;

İki dünyada aziz ümmet,

MUHAMMED ümmetiydi.

Konsun yine pervazlara

Güvercinler;

"Hu hu"lara karışsın

Aminler..

Mübarek akşamdır;

Gelin ey Fatihalar, Yasin'ler!

Birinci bölüm olarak adlandırdığımız bu bölümde *"seccaden, ezanların"* ve *"buluşan"* kelimeleri arasındaki *"n"* sesleri, *"devirlerden"* ve *"diyarlardan"* kelimeleri arasındaki *"r"* sesi, *"minber"* ve *"tekbir"* kelimeleri arasındaki *"r"* sesi, *"geri"*

² <https://www.antoloji.com/naat-siiri/>

sözcüğü ve “ki” bağlacı arasındaki “i” sesi , “kapı-na” ve “ya” kelimeleri arasındaki “a” sesi, “mümin” ve “kapından” kelimelerindeki “n” sesi, “bereketiydi, ümmetiydi” ve “iki” kelimelerindeki “i” sesi, “konsun” ve “gelin” kelimelerindeki “n” sesi tek ses benzerliğine dayandığı için **yarım uyağa** örnek olur. Ayrıca “ümmet” ve “Muhammed” sözcüklerindeki “d” ve “t” seslerinin kulağa kafiyeli gelişini yani yakın iki ses olması sebebiyle **yarım uyağa** örnek olurken “mümin”, “amin”, “kandillerin”, “ekmeğimizin” kelimeleri arasındaki “i”, “n” sesleri, “aminler”, “Yasinler” ve “güvercinler” kelimelerindeki “i” ve “n” sesleri ise iki ses benzerliğinden dolayı **tam uyağa** örnek olur.

Şimdi SENİ **ananlar**, anıyor **ağlar** gibi..

*Ey yetimler yetimi,
Ey garipler garibi;
Düşkünlerin kanadıydın,
Yoksulların sahibi..
Nerde kaldın ey RESUL,
Nerde kaldın ey NEBİ?*

*Günler, ne günlerdi, ya MUHAMMED;
Çağlar ne çağlardı:
Daha dünyaya gelmeden
Müminlerin vardı..
Ve bir gün ki gaflet
Çöller kadardı,
Halime'nin kucığında
Abdullah'ın yetimi,
Amine'nin emaneti ağlardı!*

*Hatice'nin goncası,
Aişe'nin gülüydün.
Ümmetin gözbebeği,
Göklerin RESULÜYDÜN..
Elçi geldin, elçiler gönderdin.
Ruhunu ALLAH'a,
Elini ümmetine verdin.
Beşiğin, yurdun, yuvan
Mekke'de bunalırsan
Medine'ye göçerdin.
Biz bu dünyadan nereye
Göçelim, ya MUHAMMED?
Yeryüzünde, riya, inkar, hıyanet
Altın devrini yaşıyor..*

“Ey, nerde, ya, ne, kaldın” gibi seslenme bildiren ve kelime tekrarı olan ifadelerin bir ahenk oluş-

turduğu bu ikinci kısımda “ananlar” ve “ağlar” kelimeleri arasındaki “l”, “a” ve “r” sesleri üç ses benzerliğinden dolayı **zengin uyağa**; “kanadıydın” , “kaldın” ve “yoksulların” kelimeleri arasındaki “i” ve “n” sesleri, “ya” ve “dünyaya” ifadelerindeki “y” ve “a” sesleri, “müminlerin” ve “Halime'nin, Abdullah'ın, Amine'nin” kelimelerindeki “i” ve “n” sesleri, “verdin” ve “beşiğin” kelimelerindeki “i” ve “n” sesleri, “dünyadan”, “yuvan” ve “bunalırsan” kelimelerindeki “a” ve “n” sesleri, “ya” ve “riya” ifadelerindeki “y” ile “a” sesleri iki ses benzerliğinden dolayı **tam uyağa**; “daha” ve “kucığında” ifadelerindeki “a” sesi, “ne” ile “ve” ifadelerindeki “e” sesi, “bir” ve “çöller” kelimelerindeki “r” sesi, “ki” bağlacı ile “yetimi, emaneti” kelimelerindeki “i” sesi, “nereye” ve “yeryüzünde” kelimelerindeki “e” sesi, “Hatice'nin, Aişe'nin, ümmetin, göklerin” kelimeleri ile “gülüydün” kelimelerindeki “n” sesi, “elini, gözbebeği” ve “elçi” kelimelerindeki “i” sesi, “resulüydün” ve “geldin” ifadelerindeki “n” sesi, “verdin” ve “yurdun” kelimelerindeki “n” sesi “Mekke'de” ve “Medine'ye” kelimelerindeki “e” sesi tek ses benzerliğinden dolayı **yarım uyağa** örnek olur.

*Diller, sayfalar, satırlar
“Ebu Leheb öldü” diyorlar:
Ebu Leheb ölmedi, ya MUHAMMED;
Ebu Cehil, kıtalar dolaşıyor!*

*Neler duydu şu dünyada
Mevlid'ine hayran kulaklarımız;
Ne adlar ezberledi, ey NEBİ,
Adına alışkın dudaklarımız!
Artık, yolunu bilmiyor;
Artık, yolunu unuttu
Ayaklarımız!
Kabe'ne siyahlar
Yakışmamıştı, ya MUHAMMED,
Bugünkü kadar!*

*Haset gururla savaştı;
Gurur, Kaf Dağı'nda derebeyi.
Onu da yaralarlar kanadından,
Gelse bir şefkat meleği.
İyiliğin türbesine
Türbedar oldu iyi!*

*Vicdanlar sakat
Çıkmadan yarına.
İyilikler getir, güzellikler getir
Adem oğullarına!*

“Diller” ve “diyorlar” kelimelerindeki “r” sesi, “sayfalar” ve “kıtalar” kelimelerindeki “a” sesi, “ya”, “dünyada” ve “adına” kelimelerindeki “a” sesi, “Ebu”, “duydu” ve “şu” kelimelerindeki “u” sesi, “Mevlid’ine” ve “ne” kelimelerindeki “e” sesi, “ezberledi” ve “nebi” kelimelerindeki “i” sesi, “hayran” ve “alışkın” kelimelerindeki “n” sesi, “yolunu” ve “unuttu” kelimelerindeki “u” sesi, “Muhammed” ve “haset” sözcüğündeki yakın sesler olan “d” ve “t”, “dağında, savaşta”, “onu da”, “gururla” ve “yarına” kelimelerindeki “a” sesi, “gelse” ve “türbesine” kelimelerindeki “e” sesi, “kanadından” ve “iyiliğin” kelimelerindeki “n” sesi, “derebeyi, meleği” ve “iyi” kelimelerinde “i” sesi, “iyilikler, güzellikler” ve “getir” kelimelerindeki “r” sesi tek ses benzerliğinden dolayı *yarım uyağa*; “dudaklarımız” ve “ayaklarımız” kelimelerinde “a” ve “k” sesleri, “şefkat” ve “sakat” kelimelerindeki “a” ve “t” sesleri, “yaralarlar” ve “türbedar” kelimelerindeki “a” ve “r” sesleri iki ses benzerliğinden dolayı *tam uyağa* örnek olur.

*Şu gördüğün duvarlar ki
Kimi Taif’tir, kimi Hayber’dir.
Fethedemedik ya MUHAMMED,
Senelerdir.*

*Ne doğruluk, ne doğru;
Ne iyilik, ne iyi..
Bahçende en güzel dal,
Unuttu yemiş vermeyi.
Günahın kursağında
Haramların peteği!*

*Bayram yaptı yabanlar;
Semave’yi boşaltıp
Save’yi dolduranlar.
Atını hendeklerden-bir atlayışla-
Aşırıldı aşırانlar.
Ağlasın Yesrib,
Ağlasın Selman’lar!*

*Gözleri perdeleyen toprak,
Yüzlere serptiğin topraktı.
Yere dökülmeyecekti, ey NEBİ,
Yabanların gözündeki kalacaktı!*

*Konsun yine pervazlara
Güvercinler;
“Hu hu”lara karışsın
Aminler.
Mübarek akşamdır;*

Gelin ey Fatihalar, Yasin’ler!

“Şu” ve “unuttu” kelimelerindeki “u” sesi, “duvarlar ki” ve “kimi” kelimelerindeki “i” sesi, “ya” ve “kursağında” kelimelerinde “a” sesi, “ne” ve “bahçende” kelimelerindeki “e” sesi, “doğru” ve “unuttu” kelimelerindeki “u” sesi, “iyi” ve “vermeyi, peteği” kelimelerindeki “i” sesi, “güzel” ve “dal” kelimelerindeki “l” sesi, “günahın, haramların” ve “en” kelimelerindeki “n” sesi, “yaptı, aşırıldı” ve “atını” kelimelerindeki “i” sesi, “hendeklerden” ve “ağlasın” kelimelerindeki “n” sesi, “yabanlar, dolduranlar, aşırانlar, Selman’lar” ve “bir” kelimelerindeki “r” sesleri, “gözleri” ve “nebi” kelimelerindeki “i” sesi, “perdeleyen”, “serptiğin”, “yabanların”, “konsun” kelimelerindeki “n” sesi, “yüzlere, yere”, “yine” ve “gözünde” kelimelerindeki “e” sesi, “karışsın” ve “gelin” kelimelerindeki “n” sesi tek ses benzerliğinden dolayı *yarım uyağa*; “Hayber’dir” ve “senelerdir” kelimelerindeki “e” ve “r” sesleri, “fethedemedik” ve “iyilik” kelimelerinde “i” ve “k” sesleri, “güvercinler”, “aminler” ve “Yasin’ler” kelimelerindeki “i” ve “n” sesleri iki ses benzerliğinden dolayı *tam uyağa* örnek olur.

*Ne oldu, ey bulut,
Gölgelediğin başlar?
Hatırında mı, ey yol,
Bir aziz yolcuyla
Aşarak dağlar taşlar,
Kafile kafile, kervan kervan
Şimale giden yoldaşlar!*

*Uçsuz bucaksız çöllerde,
Yine, izler gelenlerin,
Yollar gideceklerindir.*

*Şu tekbir getiren mağara,
Örümceklerin değil;
Peygamberlerindir, meleklerindir.
Örümcek ne havada,
Ne suda, ne yerdeydi.
Hakkı göremeyen
Gözlerdeydi!*

*Şu kuytu, cinlerin mi;
Perilerin yurdu mu?
Şu yuva-ki bilinmez,
Kuşları hüdhüd müdür,
Güvercin mi kumru mu?
Kuşlarını bir sabah,
Medine’ye uçurdu mu?*

Şiirin bu üçüncü kısmında “ne”, “kafile”, “şimal”, “çöllerde” ve “yine” kelimelerindeki “e” sesi, “kervan”, “gölgelediğin”, “giden” ve “gelenlerin” kelimelerindeki “n” sesi, “hatırında” ve “yolcuyla” kelimelerindeki “a” sesi, “aziz” ve “uçsuz, bucaksız” kelimelerindeki “z” sesi, “izler, yollar” ve “gideceklerindir” kelimelerindeki “r” sesi, “tekbir” ve “peygamberindir, meleklerindir” kelimelerindeki “r” sesi, “mağara” ve “havada, suda” kelimelerindeki “a” sesi, “getiren, göremeyen” ve “örümceklerin” kelimelerinde “n” sesi, “şu”, “kuytu”, “yurdu”, “kumru” ve “uçurdu” kelimelerindeki “u” sesi, “cinlerin mi” ve “yuva ki” kelimelerindeki “i” sesi tek ses benzerliğinden dolayı **yarım uyağa**; “cinlerin, perilerin” ve “güvercin” kelimelerindeki “i” ve “n” sesleri iki ses benzerliğinden dolayı **tam uyağa** örnek olur.

*Ey Abva'da yatan ölü,
Bahçende açtı dünyanın
En güzel gülü;
Hatıran, uyusun çöllerin
İlk kumlarıyla örtülü!*

*Dinleyene, halâ,
Çöller ses verir:
“Yaley!” “susar,
Uğultular gelir.
Mersiye okur Uhud,
Kaside söyler Bedir.
Sen de, bir hac günü,
Başta MUHAMMED, yanında Ebubekir;
Gidenlerin yüz bin olup dönüşünü
Destan yap, ey şehir!*

*Ebubekir'de nur, Osman'da nurlar.
Kureyş uluları, karşılarında
Meydan okuyan bir Ömer bulurlar;
Ali'nin önünde kapılar açılır,
Ali'nin önünde eğilir surlar.
Bedir'de, Uhud'da, Hayber'de
Hakk'ın yiğitleri, şehit olurlar.*

*Bir mutlu günde, ki ölüm tathydı;
Yerde kalmazdı ruh.. kanatlıydı.*

*Konsun-yine-pervazlara
Güvercinler;
“Hu hu”lara karışsın
Aminler.
Mübarek akşamdır;
Gelin ey Fatıha'lar, Yasin'ler!*

“Abva'da, başta, yanında”, “kumlarıyla” ve “halâ” kelimelerindeki “a” sesi, “bahçende”, “dinleyene”, “mersiye”, “kaside” ve “sen de” kelimelerindeki “e” sesi, “en”, “dünyanın” ve “gözlerin” kelimelerindeki “n” sesi, “güzel” ve “yaley!” kelimesindeki “l” sesi, “çöller” ve “verir, gelir” kelimelerindeki “r” sesi, “Uhud” ve “Muhammed” kelimelerindeki “d” sesi, “olup” ve “yap” kelimelerindeki “p” sesi, “nur, kapılar” ve “nurlar, surlar, bulurlar, olurlar, akşamdır” kelimelerindeki “r” sesi, “Osman'da” ve “karşılarında” kelimelerindeki “n” sesi, “eğilir” ve “bir” kelimelerindeki “r” sesi, “uluları”, “kalmazdı” kelimelerindeki “i” sesi, “bir” ve “Ömer” kelimelerindeki “r” sesi, “yiğitleri” ve “ki” ifadelerindeki “i” sesi, “konsun, karışsın” ve “gelin” kelimelerindeki “n” sesi tek ses benzerliğinden dolayı **yarım uyağa**; “hatıran” ve “destan” kelimelerindeki “a” ve “n” sesleri, “susar” ve “uğultular” kelimelerindeki “a” ve “r” sesleri, “bedir, şehir, Ebubekir” ve “bir” kelimelerindeki “i” ve “r” sesleri, “gidenlerin” ve “bin” kelimelerindeki “i” ve “n” sesleri, “Ebubekir'de” ve “Bedir'de” kelimelerindeki “i” ve “r” sesleri, “önünde” ve “günde” kelimelerindeki “ü” ve “n” sesleri, “Hayber'de” ve “yerde” kelimelerindeki “e” ve “r” sesleri, “meydan” ve “okuyan” kelimelerindeki “a” ve “n” sesleri, “güvercinler”, “aminler” ve “Yasin'ler” kelimelerindeki “i” ve “n” sesleri **tam uyağa** örnek olur.

*Vicdanlar, sakat çıkmadan,
Ya MUHAMMED, yarına;
İyiliklerle gel, güzelliklerle gel
Adem oğullarına!*

*Yüreklerden taşsın
Yine, imanlar!
İtri, bestelesin Tekbir'ini;
Evliya okusun Kur'an'lar!
Ve Kur'an'ı göz nuruyla çoğaltsın
Kayışzade Osman'lar!*

*Naatını Galip yazsın,
Mevlid'ini Süleyman'lar!
Sütunları, kemerleri, kubbeleriyle
Geri gelsin Sinan'lar!
Çarpılsın, hakikat niyetine
Cenaze namazı kıldırınlar!*

“vicdanlar” ve “imanlar, Kur'an'lar, Osman'lar, Süleyman'lar, Sinan'lar, kıldırınlar” kelimelerindeki “a” ve “n” sesleri iki ses benzerliğinden dolayı

tam uyağa; “*sakat*” ve “*hakikat*” kelimelerindeki “*k*”, “*a*” ve “*t*” sesleri üç ses benzerliğinden dolayı *zengin uyağa*; “*ya*”, “*yarına*, *oğullarına*”, “*evliya*” ve “*nuruyla*” kelimelerindeki “*a*” sesi, “*iyiliklerle*”, “*yine*” “*ve*”, “*kayızade*” kelimelerindeki “*e*” sesi, “*Itri*” ve “*Tekbir’ini*” kelimelerindeki “*i*” sesi, “*Mevlid’ini*” ve “*geri*” kelimelerindeki “*i*” sesi, “*cenaze*” ve “*niyetine*” kelimelerindeki “*e*” sesi tek ses benzerliğinden dolayı *yarım uyağa* örnek olur.

Gel, Ey MUHAMMED, bahardır.

Dudaklar ardında saklı

Aminlerimiz vardır! ..

Hacdan döner gibi gel;

Mirac’dan iner gibi gel;

Bekliyoruz yıllardır!

Bulutlar kanat, rüzgar kanat;

Hızır kanat, Cibril kanat,

Nisan kanat, bahar kanat;

Ayetlerini ezber bilen

Yapraklar kanat..

Açılsın göklerin kapıları,

Açılsın perdeler, kat kat!

Çöllere dökülsün yıldızlar;

Dizilsin yollarına

Yetimler, günahsızlar!

Çöl gecelerinden, yanık

Türküler yapan kızlar

Sancağını saçlarıyla dokusun;

Bilal-i Habeşi sustuysa

Ezanlarını Davut okusun!

Konsun-yine-pervazlara

Güvercinler;

“Hu hu”lara karışsın

Aminler..

Mübarek akşamdır;

Gelin ey Fatiha’lar, Yasin’ler!

Şiirin son bölümü olarak tespit ettiğimiz bu kısımda “*dudaklar*” ve “*vardır*” kelimelerindeki “*r*” sesi, “*aminlerimiz*” ve “*bekliyoruz*” kelimelerindeki “*z*” sesi, “*Cibril*” ve “*çöl*” kelimelerindeki “*l*” sesi, “*açılsın*, *dizilsin*, *dökülsün*,” ve “*nisan*” kelimelerindeki “*n*” sesi, “*kapıları*” ve “*sancağını*, *ezanlarını*” kelimelerindeki “*i*” sesi, “*saçlarıyla*” ve “*sustuysa*” kelimelerindeki “*a*” sesi, “*konsun*, *karışsın*” ve “*gelin*” kelimelerindeki “*n*” sesi, “*döner*” ve “*iner*” keli-

melerindeki “*n*” sesi tek ses benzerliğinden dolayı *yarım uyağa*; “*bulutlar*”, “*rüzgar*” ve “*bahar*” kelimelerindeki “*a*” ve “*r*” sesleri, “*hacdan*” ve “*Mirac’dan*” kelimelerindeki “*a*” ve “*c*” sesleri, “*kanat*” ve “*kat kat*” kelimelerindeki “*a*” ve “*t*” sesleri, “*ezber*” ve “*perdeler*” kelimelerindeki “*e*” ve “*r*” sesleri, “*bilen*” ve “*gecelelerinden*” kelimelerindeki “*e*” ve “*n*” sesleri, “*güvercinler*”, “*aminler*” ve “*Yasin’ler*” kelimelerindeki “*i*” ve “*n*” sesleri iki ses benzerliğinden dolayı *tam uyağa* örnek olur.

Üzerinde inceleme yaptığımız ve serbest şiirin güzel örneklerinden biri olan söz konusu şiir, her ne kadar serbest tarzda yazılmış olsa da içerisinde birçok biçimsel özelliği bir arada barındıran bir şiirdir. Arif Nihat Asya’nın anlamı kuvvetlendirmek, şiirin ritmini sağlamak ve belirli bir ahengi oluşturmak için şiirin bütününde iç kafiyeyle sıklıkla yer verdiği ve bu iç kafiyelerin de şiire zenginlik kattığını söylemek mümkündür. Tespitlerimize göre şair, şiirinin ahengini oluştururken en çok yarım kafiye, ardından ise tam kafiye yararlanmıştır. Şiirde çok sık olmasa da bazı mısra kümelelerinde zengin kafiye de yararlanılmıştır.

Sonuç olarak şairin mısra içi kafiyeyle şiirini oluşturması daha önceki yazımızda incelediğimiz Sezai Karakoça ait “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine IV” şiiriyle gerek iç kafiye gerekse biçimsel diğer unsurlar açısından oldukça benzerdir. Her iki şiirde de şairlerin iç kafiyeleşmeye başvurması, anlatımına güç kazandırmış ve şiirin diğer biçimsel unsurlarıyla -*redif*, *aliterasyon*, *asonans vb.*- ayrı bir armoni oluşturmuş, söyleyişe de ritmik bir hava katmıştır.

● İsmail Bingöl

Annem

Hasretin bir alev yakıyor beni,
Seni görse idim bir su içimi,
Bilmem dertli miyim yoksa deli mi?
Gezer ilden ile avare annem...

Bağrımın yarası durmaz sızıları,
İçimde bin türlü dertler acılar,
Karanlık sokaklar ıssız geceler,
Yalnızım yorgunum düşkünüm annem...

Bu ayrılık bitirecek ömrümü,
Yok edecek benliğimi özümü,
Çürütecek hayatımı gönlümü,
Sıladan bir haber kurtar be annem...

Bulamadım

Vefaya ümide gönlümü saldım,
Kime dost dediysem yarasın aldım,
Onulmaz dertlerle baş başa kaldım,
Bir çare sunacak el bulamadım.

Zaman kurdu tuzağını el gibi,
Üstümüze geliverdi dev gibi,
Ecel gibi ağrı gibi yel gibi,
Kaçıp kurtulacak yol bulamadım.

Ey biçare gönül hâlâ neylersin?
Nefsin kullarından imdat beklersin,
Giden gitti geçti yine her mevsim,
Bu sırrı çözecek dil bulamadım.

● Fâik Kumru

Göç Mevsimi

Hatâmı bilerek sığındım sana
Mahsustan gel desen bekliyor gibi
Mahcûbum üzgünüm yerme boşuna
Bahtıma düşmez mi bir af nasîbi

Âciz bir beşeriz güzele karşı
Kaderinde vardır acı gözyaşı
Aşkın tezgâhına açılan çarşı
Çile biletini keser gıyâbî

Merhameti azdır bilmez barışı
Dikenli yollarda sever yarışı
Yüreği hissetmez iç yakarışı
Nefsinin zebûnu zulmün garîbi

Iztırap çektirmek belli amacı
Bedeni eziyor dardır yamacı
Sevdâ söküğünü bilen yamacı
Kördüğüm attığı ilmek harâbî

Gemileri yakmış gözü eşikte
İnsafı terk etmiş eli tetikte
İdam fermânını ederken dikte
Dilimde eyvallah bilir edebi

Mevsim yaz olur güle har düşer
Efkârın deminde gönle yâr düşer
Ömrün âhirinde başa kar düşer
Siyah beyaz günler geçer asabî

Âşğın kiblesi yârin gönlüyse
Gönül kavgasında kara gözlüyse
İlim meclisinde harbi sözlüyse
Sevdâ çılgılığını duyur Yarabbi

Uzun zamandır kendi kendime fikir ve düşünce egzersizleri yapıp duruyorum. Ben mi şiire aykırı duruyorum yoksa dergilerde yayımlanan, şiir kitaplarına giren şiirler mi? Şairinin adına imge dediği ama bende hiçbir çağrışım uyandırmayan iç-diş edilmiş ya da hünsalaştırılmış kelimelerle yazı kalabalığına mı dönüştürüldü şiir?

Şiir adına bu tür kaygılarımı ne zaman dile getirmeye çalışsam kendime alan açmaya çalıştığımı söyleyenler bile oldu. Varsın olsunlar.

Yaklaşık kırk yıldır şiir üzerine kafa yormaya çalışıyor ve şiirin bütün türleri ile yakından ilgilenip bana dokunan şiirlerden aldığım ilhamlarla kendi şiirimi yazmaya çalışıyorum. Bu zaman zarfında dergi yayın yönetmenleri ve birçok şairle ters düşmek zorunda kaldığım zamanlar oldu. Bu anlaşılmamanın özeti ise benim modern şiir yazmadığım, çağın dışında kaldığım ya da kendimi yenileyemediğimmiş. Elbette bütün bunlara gülüp geçerek önüme bakmam gerekiyor.

Her şair, yaşadığı çağda yazmış olduğu şiirleri devamlı sallanan bir eleğe döker. Eleğin üstünde kalanları ise ya görür ya da kendinden sonraki nesiller ancak görebilir. Onun için 'benim şiirim şudur, benim şiirimde şunlar vardır, benim şiirimi anlamayan şiir okumasın' vs kabilinden konuşan şairlerden hiç hazzetmediğimi de gönül rahatlığıyla söylemek zorundayım.

Şiir; özenle seçilmiş kelimelerle bir uyum ve ahenk içinde söylendiğinde muhatabında bir karşılık bulur. Yazdığınız şiiri ne kadar anlaşılır bir dille yazıp yazmadığınızı test etmek için en azından çevrenizdeki dostlarınızla ya da ailenizle bir paylaşın. Böylece şiirinizin toplumda nasıl anlaşıldığının bir testini yapmış olursunuz.

Günümüzde bir şair bir başka şairin şiirinden bir şey anlamıyor. Peki, şairin anlamadığı şiiri, şiir okuru nasıl anlayacak? Şiir anlamını şairin karnında mı gizleyecek yoksa kelimeler arasında mı?

Başka başka cümleler kurarak sonuna bir sürü soru işareti koyarak meseleyi uzatmak istemiyorum.

Şiir önce şairin sonra da okurun kalbine dokunmalı. Şairde karşılığı olmayan duygu ve düşüncelerin okurda da bir karşılığını aramaya çalışmak karanlıkta gözlerimizi kapamak gibi bir şeydir.

Şiir, eline kalemi alınca ya da bilgisayar ekranı karşısına geçince dilinden dökülenler değil, kalbinden parmaklarına yürüyen duygu ve düşüncelerdir.

Bir kitap piyasaya çıktığında kitap ile ilgili bazı istisnalar hariç bir sürü ısmarlama yazılar yazılarak kitaba dikkat çekilmeye çalışılır. Bazen de bir kitap ile ilgili yazılan yazı bir başka derginin yazarı olmadığından o dergide kitabı ile ilgili yazıya yer verilmez.

Bir yazarın kitabı ile ilgili onlarca yazı yazılması o kitabın çok satmasına vesile olur mu orasını bilmiyorum. Bildiğim tek şey yazarın ve yazardırın samimiyetidir.

Bir kitabın baskı tarihi ister yeni olsun ister eski hiç fark etmez önemli olan o kitabın sizin için yeni ve okunmaya değer bir kitap olmasıdır.

Masamın üzerinde onlarca kitap olur hangisini hangi zamanda okuyacağımın hesabını yapmam ama masamda duruyorsa mutlaka okunacaklar arasında yerini alır. İşte o kitaplardan birisi de Nevzat Akyar'ın *Nar*¹ kitabı. Kitabı geçen sene imzalayıp göndermiş ama nasip bu güneymiş.

Nevzat Akyar'ın ilk şiir kitabı *Kemenkeş* 2000 yılında çıkmış ve bu kitabı okuduktan sonra masaya yatırmış üzerinde olumlu olumsuz bir sürü düşüncelerimi yazdıktan sonra kendisine göndermiştim. O zamanlar ne yazdım ne çizdim bilmiyorum ama eleştirilerimin yerinde olduğunu yıllar sonra kendisi söyledi.

*“zamanı avlayabilmiş kaç kişi var
adem'i kaç geçiyor havva'dan ne kaldı
israfil topluyor doldurmak üzere avurdunu
ya bu, kim bilebilir
ah ne kaldı şuncacık ömürden
dervişin su içip hamdetmesi kadar, dar
ya alsın bu ateşi yüreğime koyan
ya sevdirdin bu narı insanlara
yoksa bu nar
har olup beni yutacak”* (s. 13)

Kitaba böyle başlıyor şair. İlk şiir kitabı ile ikinci şiir kitabı arasında on yedi yıl geçmiş. İşin doğrusu şair bu kitabı göndermemiş olmasa bu kitaptan haberim bile olmayacaktı çünkü kitap ile ilgili bugüne kadar yazılan bir yazıya da rastlamadım. Önemli olan kitabın yayımlandıktan yıllar sonra da olsa bir şairin, bir okurun yüreğinde karşılık bulmasıdır.

İşte bu kitap gönlümüze dokunan kitaplar arasında şimdiden yerini almaya başladı bile.

Nar'ın sayfalarını çevirdikçe ne kadar şiirinin bize

¹ Nevzat Akyar, *Nar*, Artos Kitap, Bursa 2017.

dokunduğunu da bu vesile ile test etmiş olacağız.

*“annenin gözleri hiç bu kadar kurumamıştır
serseri mayınlar gibi gözleri çocukların
çocuklar hiç bu kadar kimsesiz kalmamıştır
terkedilmiş limanlar gibi avuçları kadınların*

*geç diye bir şeyin varlığı düşer akıllara
ne kayıptır hesapların mahşere kalması
kokusu sinmiş gömlek kasket ve saçların
gözyaşıyla mezarlıkta yıkanması”* (s. 24)

Bu şiir ölümle yüzleşmenin yetim/öksüz kalmanın şiiridir. Sizi dünyaya getiren iki kişiden birisinin gidişinin bıraktığı hüznün hüznün bulutlarından içinizden dışınıza yağın yağmurun şiiridir bu şiir. Hani atalar “Acı acıyı keser, su sancıyı” demişler ya işte öyle bir şiir.

Bazen okuduğunuz bir kitapta bir şiir bile yüreğinize dokunsa o kitabı okuduğunuza değmiş olur. Şairin diğer şiirlerinin sizde bir karşılığı bulunmasa da dokunan şiirinin hatırına kitaplıkta yer açarsınız.

*“çiçekleri ezmeyiniz
çünkü onlar alınan
bir adamın elinden çıkar da suyu
damlamaz yere kanları*

*bir çiçek koparsa insan
farzet ki yayladan
götürmek için saraya
çiçek ağlar, ölümler sultana varmadan”* (s. 27)

Şair bu şiirin altına şöyle bir dipnot düşmüştü:
-bu şiir, eğitimleri engellenen kızlarımız için yazılmıştır. Ah şair, sevenlerin toprakla geç, seninle erken tanış olsunlar ki ellerinle sunduğun ilaçların yanı sıra gönlünle yazacağın reçeteleri de görsünlere.

*“bilirim,
her dağın zirvesine göre kar verir mevla
her gönlün ufku göre aşk
her zahide zühtü kadar cennet
her etin yanacağı kadar ateş”* (s. 29)

Hani Koca Yunus’un “Söz ola kese savaşı/ Söz ola kestire başı/ Söz ola ağulu aşı/ Yağ ile bal ede bir söz” dediği gibi şair de kelimeleri seçerken insanın yüreğine dokunan dil dili ile hâl dilini kıvamında kararak insanın iç dünyasında karşılığı olan erdemlerle şiir hamurunu yoğurduğunda ortak duygu ve düşüncenin mahsulünü biçer.

Şiir, insanın neresine dokunursa oradaki yaraları sağaltır. Aksi takdirde yan yana alt alta getirilen kelimeler bir mana bütünü olmaktan çıkar, anlamsız, içi boş laflardan öteye geçmez.

*“usulca gider su bakar ardından
ne çok köprüleri okşamış elin
ya senin o kırık kalbin şâduman
buluta degecek korkarım sesin*

*toprak sürer gider filizlerine
sen çiçeğe dönsün diye beklersin
benim nergislerim öldü şâduman
bahçivanım yok ki gülü beslesin*

*şimdi bulutların üstündesin sen
içimde bir vaha aşkı şımartır
ne dua bizdendir ne aşkı gülen
bir yürek yetmiyor aşka şâduman”* (s. 59)

Bu ne kadar arı duru bir hece şiiri. Kitaptaki bütün şiirler serbestken araya böyle bir hece şiiri girmesi kitabın genel bütünlüğüne aykırı durmamış bilakis ayrı bir güzellik katmıştır.

Şair, yine başka bir hece şiirinde sanki yıllardır serbest hece şiiri yazan usta bir şair gibi gönül telerimize dokunmaya devam ediyor.

*“nazan mı utangaç, köpük mü yoksa
kızın içinde kuş, çırpıyor kanat
nazan’ın ateşi harlar ocağı
mintanın içinde üşüyor saat”* (s. 60)

Nevzat Akyar’ın Nar’ında o kadar not aldığım, yanını yönünü çizdiğim şiirler oldu ki yazacaklarım yarım kaldı. En iyisi siz bu gazeli okuyun, gerisini kitaba ulaştığımızda okursunuz vesselam.

*“kırmızı halılar serdim bağımın yollarına
sultanlar eteğin toplar nâdan geçesi değil*

*kızılıcak düştü erik düştü nar düştü payıma
pir-i fani tadın bakar nâdan yiyesi değil*

*yorulmadık rüya gördüm gündüzün ortasında
uçtu ruhum güldü yüzüm nâdan bileşi değil*

*bülbül efgan gül yorgun, lâle sümbül bağ-u bostan
çingeneler rastık çeker nâdan giresi değil*

*fırcat düştü gurbet düştü ahlak düştü payıma
dört meleği şahit tutar nâdan nadan sevesi değil*

*numan kuldur haram yemez acı tütmez dilinde
kemlik de geçmez göynünden nâdan göresi değil”* (s. 95)

● Mehmet Durmaz

Yaşamadan Doldu Yaşım

Aklıma uymadı diye
Gönlüme suç buluyorum
Sebep yokken bu sevdamız
Bitti deli oluyorum

Gurur yapıp kırdın beni
Tam kalbimden vurdun beni
Sonra dönüp sordun beni
Acı acı gülüyorum

Nazın cilven bitsin artık
Aşk ocağım tütsün artık
Dallar meyve tutsun artık
Diye her gün suluyorum

Sanma sana boşa yandım
Seni candan seven candım
Yeşil, gülbüz bir fidandım
Susuz kaldım soluyorum

Ayrılıktan aldım payı
Kesildi çeşmenin suyu
Bir gecelik bir uykuyu
Bin parçaya bölüyorum

Hasretlik canımı yaktı
Fırsat, ocağımı yıktı
Bu ayrılık nerden çıktı
Yeter artık geliyorum

Yaşamadan doldu yaşım
Kesildi ekmeğim aşım
Kurumuyor şu gözyaşım
Boş boşuna siliyorum

Ömrün sonu gelmez sandın
İlelebet ölmez sandın
Sevda nedir bilmez sandın
Biliyorum biliyorum

Yaptım hesabı kitabı
Kalmamış canımın tabı
Boşalıyor gönül kabı
Damla damla ölüyorum

